

Onze universiteiten kunnen zich meten met Harvard

Vlaamse rectoren

We zeggen het te weinig, maar het Vlaamse onderzoek is wereldtop

Voor een kleine regio zoals Vlaanderen is het niet gemakkelijk om binnen een wereldwijde competitie mee te spelen en te schitteren op het allerhoogste niveau. In de wetenschappelijke wereld is het niet anders, de competitie en strijd voor wereldwijde (h)erkenning is keihard. En daar scoort Vlaanderen wel zeer hoog, maar blijkbaar zeggen we dit te weinig. Willen we op topniveau blijven, dan moeten we wel blijven investeren. Dagelijks spannen honderden onderzoekers, verbonden aan de vijf Vlaamse universiteiten, zich in om via toponderzoek het verschil te maken. Over verschillende wetenschapsdomeinen heen gaan zij op zoek naar nieuwe vindingen, toetsen zij nieuwe hypotheses en verleggen zij voortdurend de grenzen van onze kennis. Hun kenniszucht legt de basis voor de ontwikkeling van onze regio, zowel op cultureel, maatschappelijk als op economisch vlak. Hun zoektocht naar innovatie, waarvan de toepassingen misschien pas vele jaren later zullen blijken, vormen de garantie dat Vlaanderen ook de competitie kan blijven aangaan met de meest performante regio's ter wereld. Blijven inzetten op onderzoek is dus een must. Of zoals Dieter Imboden, voorzitter van de Swiss National Science Foundation en medebezieler van Science Europe het verwoordde: "Voor Vlaanderen zou het een groot verlies betekenen om niet verder te bouwen op zijn opmerkelijke successen, zowel op het vlak van de uitstekende kwaliteit als op het vlak van internationale zichtbaarheid van zijn universiteiten en onderzoeksinstituten en hun succes betreffende wetenschappelijke output, inclusief een hele reeks patenten. Het vermogen om de hoge standaarden in basisonderzoek te bewaren, zal een absolute noodzaak zijn voor het verdere succes van Vlaanderen." De goede scores die Vlaamse wetenschappers en onderzoeksgroepen op de internationale wetenschappelijke scène kunnen voorleggen, worden al te weinig in het voetlicht geplaatst. Nochtans mag Vlaanderen meer dan trots zijn op de positie die het in de wetenschappelijke ranglijst bekleedt. Zo blijkt nogmaals uit de jongste publicatie van het SIR-World report 2012 dat de Vlaamse universiteiten er samen in slagen om de vijfde plaats op de wereldranglijst te veroveren en zo toppers als het Duitse Max Planck instituut achter zich te laten. In tegenstelling tot de vele andere ranglijsten van universiteiten en onderzoeksinstituten die jaarlijks gepubliceerd worden, baseert de SIR-ranking zich uitsluitend op wetenschappelijke publicaties en hun impact binnen de wetenschappelijke wereld. SIR ontsluit meer dan 80 procent van de wereldpublicatieoutput, wat leidt tot een rangschikking van 3.290 onderzoeksinstituten en universiteiten.

Aantal en kwaliteit

Met meer dan 56.000 publicaties in een tijdsvenster van vijf jaar bekleedt Vlaanderen hier een vijfde positie, net na Harvard University. Trouwens, niet minder dan 73 procent van de publicaties van alle Belgische universiteiten zijn voor rekening van de Vlaamse universiteiten. Wat betreft het aantal publicaties per hoofd van de bevolking doet Vlaanderen het

beter dan Duitsland, Frankrijk of Groot-Brittannië en scoren we net onder de Scandinavische landen. Opvallend is ook dat deze uitstekende resultaten vrij homogeen zijn voor alle wetenschapsdomeinen, ook deze van de menswetenschappen. Nog belangrijker dan het aantal publicaties is de kwaliteit ervan. Niet alleen gaat er telkens een zwaar peer review-proces vooraf aan een publicatie in wetenschappelijke tijdschriften, maar de belangrijkste indicator voor het meten van wetenschappelijke kwaliteit is het aantal keren dat internationale wetenschappers de publicaties citeren. Ook hier plaatsen de Vlaamse onderzoekers zich bij de besten van de klas, waarbij Vlaamse publicaties meer dan 50 procent boven het wereldgemiddelde worden geciteerd. 19 procent van de Vlaamse publicatieoutput verschijnt in de meest geciteerde tijdschriften. De internationale uitstraling van de Vlaamse wetenschapper is dus zeer groot. En onze open en uitnodigende blik maakt bovendien dat 51 procent van de Vlaamse publicatieoutput het resultaat is van internationale samenwerking met Europese en internationale partners. Het belang hiervan wordt onderstreept door Matthias Kleiner, voorzitter van de German Research Foundation (DFG): "Om de sterke structuren voor onderzoek en samenwerking tussen leidende instellingen en onderzoekers in Vlaanderen en Duitsland te blijven verzekeren, is het voor de German Research Foundation (DFG) van het grootste belang de huidige samenwerking met FWO te behouden. Terwijl we werken naar de creatie van een Europese Onderzoeksruiimte, leveren deze grensoverschrijdende samenwerkingen enkel voordelen op voor succesvol fundamenteel onderzoek en de productie van kennis voor de toekomst." Een van de succesfactoren binnen het Vlaamse onderzoekslandschap, die zorgen dat onze onderzoekers baanbrekende resultaten kunnen voorleggen, is zonder twijfel dat de financiering berust op een gezonde onderlinge competitie tussen de verschillende universiteiten en onderzoekscentra, op basis van duidelijke objectieveerbare evaluatiefactoren, die bureaucratisering tegengaan. Het is dan ook klaar en duidelijk dat de blijvende financiering van het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek via het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO) en via de Vlaamse universiteiten loont. Niet onbelangrijk voor de belastingbetaler is bovendien het feit dat België, en dus ook Vlaanderen, net na Zwitserland komt wanneer men het aantal citaties uitzet tegenover de investeringen in onderzoek in de universiteiten (HERD, Higher Education R&D), zoals aangetoond in de recente studie van professor Gevers. Wij, de rectoren van de vijf Vlaamse universiteiten, willen via deze cijfers de slagkracht en prestaties van onze Vlaamse onderzoekers onderlijnen. We sporen de Vlaamse en federale regering aan om de inspanningen die de afgelopen jaren werden geleverd betreffende de financiering van het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, vol te houden en te versterken. Ons onderzoek en onze innovatieketen gaan immers voor goud.